

ՊԱՅՄԱՆՔ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՍ

Տարեկան 12 Ֆր.

Վեցամսեայ 6 Ֆր.

ԱՐՏԱՍԱՀԱՆ

Երկու քիւր մեկ ծրարով

Տարեկան . . . 14 Ֆր.

Վեցամսեայ . . . 7 Ֆր.

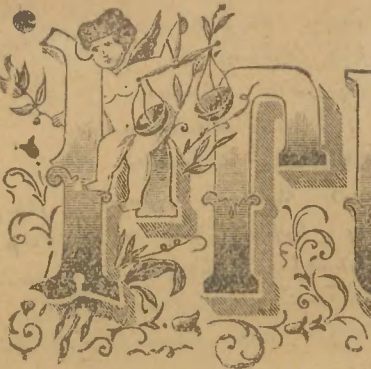
ԱՍԵՐԻԿԱ

Տարեկան 2.60 Տոլար

Վեցամսեայ 1.50 »

ԿԱՆԵԻԿ

Մանուցման և ողոր
20 սանթիմ

ԼՐԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ԶՈՐԵՔՇԱՔԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

ՀԱՍՏԻ

Rédaction du journal

„Iraouunk“

VARNA (Bulgarie)

Редакция

на ВѢСТНИКЪ

Ирауунк“

ВАРНА

Գրութեանը եւ լին
տրութիւնը

Ver. Foto G. Adenkaian Michitars
Vico
Lungano No 4

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ձերմագին չնորհակալութիւն կը
յայտնեմ եւն ամէն բաժանորդացս եւ
բարեկամացս որոնք հեռագրաւ, քար-
գրով եւ անձամբ չնորհաւորեցին ան-
ուանս տարեդարձը:

ՀԱՄԱՐԱՐՁՈՒՄ Յ. ՔԻՐԻՇԵԱՆ

(գործակալ զանազան լեզուէ լրագրաց)

Մայիս 27 1905

Վառնա

ՅԻՇԱՏԱԿԱԳԻՐ ՍԸ

Վեր. Հնչակեան կեդրոնական վար-
չութիւնը հետեւեալ յիշատակագիրն
ուղղած է եւրոպական մեծ պետու-
թեանց արտաքին գործոց նախարար-
ներուն եւ անոնց Կ. Պոլսոյ զեսպան-
ներուն:

Վսեմափայլ Տէր,

1895 ին՝ Փոքր Ասիոյ ողորակի
դէպքերէն յետոյ, որոնց հայ-
կական ընդհանուր շարժերը յա-
ջորդեցին՝ Զէյթունցիները տես-
նելով որ իրենց կեանքը, ի-
րենց գոյութիւնը վտանգի տակ
է՝ պարտաւորուեցան զէնք վեր-
ցնել: Թէ՛ կանոնաւոր զինուոր-
ներու եւ թէ՛ թուրք կառավա-
րութեան իսկ հաշտոյն զինուած
պաշկապօղոքներու դէմ հերոսա-
կան կռիւէ մը վերջ՝ Զէյթուն-
ցիք, Պէնլինի դաշնագրութեան
ստորագիր Պետութիւններու մի-
ջամտութեան վրայ՝ դաշինքով
անձնատուր ըլլալու յանձն ա-
ռին:

1896 Փետրուար 10 ին՝ դա-
շինքով անձնատուր ըլլալու պայ-
մանագիրն ստորագրուեցաւ:
Այդ թուականէն ի վեր, սակայն,
թուրք կառավարութիւնը ամէն
միջոց կը գործածէ խռովութիւն-
ներ գրդուելու եւ Զէյթունցիներ-
ընդ ապստամբութեան մղելու՝
սա միակ նպատակով որ կարե-
նայ պատրուակ մը հայթայթել
ինքզինքին՝ բնաջինջ ընելու հա-
մար ինչ որ կը մնայ տակաւին
այդ արի լեռնականներէն:

Ներքեցէք, ուրեմն, Վսեմափայլ
Տէր, որ 300,000 Հայերու շար-
դին գլխաւոր հեղինակն եղող

կառավարութեան մը այս արարք-
ներուն վրայ հրաւիրենք ուշադ-
րութիւնը Ձեր կառավարութեան,
որպէսզի ան բարեհաճի առաջըն-
առնել աղէտքի մը, որմէն խու-
սափումը փափաքելի է ամէն տե-
սակէտով:

Պէնլինի դաշնագրութեան ըս-
տորագիր Պետութիւնները՝ միջ-
նորդի գերն ստանձնելով 1896-
ին՝ Զէյթունցիներուն խոստա-
ցան երաշխաւորել իրենց կեան-
քին, պատուոյն եւ ինչքին ապա-
հովութիւնը:

Իսալինքով անձնատուր ըլլա-
լու պայմանագրին վեցերորդ
յոդուածը արդէն կ'ապահովէ ու
կը հաստատէ այդ տեսակ երաշ-
խաւորութիւն մը: Այդ յոդուածը
սակայն, անգոր ու ապարդիւն
պիտի մնայ եթէ Մեծ Պետու-
թիւնները՝ խաղաղեցումի եւ
դաշնագրութիւններու թուրքիոյ
մէջ կիրարկման փափաքէն մղու-
ած՝ ձեռք չառնեն բոլոր այն
միջոցները որոնք անհրաժեշտ
են կասեցնելու թուրք կառա-
վարութեան ձեռքը իր եղբունա-
ւոր ծրագիրներու գործադրու-
թեանը մէջ:

Խաղաղութեան շահերն իսկ
պարտականութիւն կը դնեն մեր
վրայ տեղեկացնել Ձեր Վսեմու-
թեան թէ թուրք զինուորական
իշխանութիւնները, ատենէ մը
ի վեր, մեծ գործունէութիւն մը
ցոյց կուտան, գործունէութիւն
մը՝ որուն բուն նպատակը չի
կրնար վերաբերի մէկուն աչքէն:

Այդ նպատակը ուրիշ բան չէ,
պարզապէս, եթէ ոչ վերջնական
հաղթածով մը ամբողջացնել
1895 ի եւ 1896 ի աղէտալի ու
անողորմ գործը--քանզի վրիշ-
ացնել Զէյթունցիներու տունե-
րը, ցրուել կամ շարժել զանոնք,
ստիպելով որ կամ ելլեն իրենց
հայրենիքէն եւ կամ լքեն իրենց
պապենական օճախները: Արդէն
զեկուցուած է Զէյթունցիներուն
թէ պէտք է որ ձգեն իրենց
այժմեան բնակավայրերն ու
խուժքերով զան հաստատուին
Պաքարճըգ գաւառակին մէջ, որ
Մարաշի արեւելեան կողմը կը

գտնուի Զէյթունցիները, իրենց
արդար իրաւունքով, մերժած են
ընդունիլ այս կամայական պա-
հանջը թուրք իշխանութիւննե-
րուն, որոնք այդ մերժումը պի-
տի մեկնեն իբրեւ խռովատիրա-
կան ցոյց մը՝ իրենք իրենց
շարդի պատրուակ մը հայթայ-
թելու համար:

Արդէն Զէյթունի պահակա-
զօրքերն աւելցուած են եւ երեք
մեծաչափ թնդանօթներ զրկուած
են վերջերս տեղւոյն զօրանոցին
համար:

Բոլոր այս խրտումներն ու ա-
րարքները, որոնք կ'ըլլան, կը
գործադրուին կատարեալ խաղա-
ղութեան ատեն եւ առանց ու եւ
ընդունելի պատճառի բնականա-
րար կը գրգռեն մտքերն ու կը
մղեն Զէյթունցիներն այնպիսի
գործերու որոնցմէ պիտի նա-
խընտրէին հեռու կենալ:

Յարգանք պիտի խնդրենք
Պէնլինի դաշնագրութեան ստու-
րագիր Պետութիւններէն որ
բուն միջոցները ձեռք առնեն
արդիւրեւ համար արեան նոր
հոսում մը վերոյիշեալ վայրե-
րուն մէջ: Բայց այդ տեսակ
մարդկայնական նպատակ մը պի-
տի չի կարենայ իրագործուիլ
մինչեւ որ օսմանեան կառավա-
րութիւնը ետ չի կենայ իր ան
արդարանալի սպառազինումնե-
րէն, չի դադրեցնէ իր գրգռու-
մէն ու թշնամութեան արարք-
ները--յայտնապէս ու բացօր-
ձակապէս բեկանելով անձնատու-
ութեան դաշինքին պայմաննե-
րը--ժողովուրդի մը դէմ որ ծա-
րաւի է խաղաղութեան՝ եւ հան-
դարտութեան, եւ որ սակայն, նո-
րէն իր գոյութիւնն իսկ սպառ-
նալիքի տակ կը զգայ:

Ընդունեցէք, Վսեմ. Տէր
Մեր խորին յարգանաց հա-
ւաստին:

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ
ՀՆԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
29 Մարտ 1905 (Կնիք)

ԱՌԱՋՆՈՐԴԱԿԱՆ ՀՄՈՐԸ
ԳՈՐԾՆԿԱՆ ՀՈՂԻ ՎՐԱՅ ԴՐՈՒՄԾ

Տարեներէ ի վեր շատ ու շատ գը-
րուած ու խօսուած առաջնորդական
հարցը անգամ մըն ալ գործնական
հողի վրայ կը գրուի եւ նախա-
ձեռնութիւնը կը ստանձնէ Վառնայի
հայութիւնը, իբր Պուլկարիոյ էն բազ-
մաշայ կեդրոնը:

Չորեքշաբթի օր հրատարակուած
տեղական թերթերով եւ մասնա-
ւոր յայտարարութեամբ եղած հրա-
ւերին 400 ի չափ ազգայինները դործ-
նականապէս պատասխանեցին հինգ-
շաբթի օր հաւաքուելով եկեղեցւոյ
չորսփակին մէջ, կարծեաց փոխանա-
կութիւն ընելու համար Առաջնոր-
դական խնդրոյն նկատմամբ:

Ատենափօսներուն կողմէ նախ քա-
ցատուեցաւ Պուլկարահայութիւնը
առաջնորդական կազմակերպութեամբ
մը եւ կարող վստահելի ու փոր-
ձուած Առաջնորդով մը օժտելու ան-
հրաժեշտութիւնը: Այս անհրաժեշ-
տութեան պահանջում տալու համար
ցարդ եղած գիտնականներն եւ Պու-
սոյ Պատրիարքարանի ջանքերուն ա-
պարդիւն մնալուն գլխաւոր պատ-
ճառ ցոյց տրուեցաւ թուրք կա-
ռավարութեան հայահալած քաղաքա-
կանութիւնը, որ չուզեր որ հայ գաղ-
թականութիւնները ուրոյն կազմա-
կերպութիւններ ունենան եւ ի-
րենց ազգային գոյութիւնը ապահով
հիմերու վրայ դնեն: Ըսուեցաւ թէ
այս պատճառաւ էր որ անցեալ տա-
րի օրինաւորապէս ընտրուած Տ. Ներ-
սէս եպ. Ասլանեանին չը թոյլա-
տրուեցաւ արտասահման ելլել ու
գալ իր պաշտօնին գլուխը անցնիլ,
հակառակ Պատրիարքարանի ջանքե-
րուն եւ ամբողջ Պուլկարահայու-
թեան արտայայտած միահաղոյն քաղ-
ձանքին: Ինչպէս նոյն եկեղեցա-
կանին արտօնուեցաւ թուրքիոյ մէջ
Տրապիզոնի առաջնորդութիւնը օտանձ-
նելու Ատով որոշապէս ապացուցուած ե-
ղաւ որ թուրք կառավարութիւնը
չուզէր արտասահմանի հայութիւնը,
մասնաւորապէս պուլկարահայութիւ-
նը, կազմակերպուած եւ անոր ազգա-
յին գոյութիւնը ապահոված տեանի:
Այս եւ ուրիշ շոշափելի փաստե-
րու ու փորձառութիւններու առ-
ջեւ անմտութիւն իւր ժամանակի
կորուստ պիտի ըլլար զէն մեզ սպա-
սել որ Պոլսոյ Պատրիարքարանը
կարող եւ ձեռնհաս առաջնորդ մը
զրկէ Պուլկարի: Հետեւեալ կը
մնայ մեզ մեր պէտքին ու բազ-
ձանքին պահանջումը խնդրել Ամե-

նայն Հայոց Հայրապետէն :

Առաջագործած այս եղբայրացու-
թիւնը միաձայնութեամբ ընդունե-
ւեցաւ ներկայիս :

Ատենախօսներէն Յ. Գ. բացատրեց
թէ աղայական է ոմանց այն կար-
ծիքը թէ Պատրիարքարանը քէն կը-
նէ եւ մեզ հետ յարաբերութիւն-
ները կը խզէ : «Ընդհանրապէս ը-
սաւ , եթէ Պատրիարքարանը ան-
կեղծ բաղձացող է Պուրկարանայիւս
ձեռնհաս առաջնորդով մը օժտուած
տեմենդու , ներքնապէս գրէ կը մնայ
մեր վեհ . կաթողիկոսին դիմելը խա-
նալով , քանի որ ինքը ճշման տակ
անկարող կը գտնուի մեր այդ պէտ-
քը գոհացնելու : Տէր Վահրամ հայրը
յիշեցուց թէ քանի տարիներ ա-
ռաջ միեւնոյն պարագաներուն տակ
Ամերիկայի հայութիւնն ալ Պատրիար-
քարանը ձգելով , կաթողիկոսին դիմեց եւ
ստացաւ իր արժանաւոր Առաջնորդը .
բայց ասով չընդունեցաւ իր յարա-
բերութիւնները Պուսոյ Պատրիարքա-
րանին հետ :

Ատենախօսներէն Յ. Գ. աւելի ա-
ռաջ երթալով ըսաւ . «Աւելորդ եւ
անիմաստ է ոմանց այն նկատողու-
թիւնը թէ Պատրիարքարանի շնորհ-
ներէն կը զրկուինք : Չեմ հասկը-
նար թէ այսչափ երկար տարիներ
էն ի վեր Պատրիարքարանը մեզ
ի՞նչ շնորհներ եւ ի՞նչ զիւրու-
թիւններ ընծայեր է : Անոր մին-
չեւ ցարդ մեր հետ ունեցած յա-
րաբերութիւնը կայացած է միայն
երկրէն պանդուխտներու ընտանիք-
ներուն տրտունջները թաղ . ինքնուր-
նեւուն իմացնելու , դրամ եւ օգնութիւն
խնդրելու : Ինքնախաբուծիւնէ նա-
եւ կարծելով թէ Պատրիարքարանը թուրք
կուրկարիւր վրայ ազդեցութիւն ըս-
նեցնել մեր կրթական խնդիրներու
մասին : Այս կը նշանակէ տակա-
ւին թուրքէն յուսալ բարիք մը
զոր ոչ կուզէ ընել եւ ոչ ալ կըր-
նայ Պուրկարիւր շնորհներ գործերուն
խառնել : Մենք այդ կրնանք ըս-
պասել միայն տիեզերական համակ-
րանք վայելող Ամենայն Հայոց կա-
թողիկոսէն յանձնարարուած եւ ընդ-
հանուր Պուրկարանայոց ազատ քուէ-
ներովը ընտրուած կարող Առաջնորդ-
դի մը խոհուն ու շրջահայեաց ջան-
քերէն :

Ատենախօսները թուեցին նաեւ Տ.
Եղիշիկի հպ. Ապահունիի յարմարու-
թիւնները եւ առեւտրութիւնները , ու
բարեկեցիկ առիթ մը նկատեցին ա-
նոր այսօր արտասահման գտնուե-
լը զինք առաջնորդական ընտրելի
ունենալու համար :

Վերջապէս հետեւեալ որոշումները
բոլոր ներկայից հաւանութիւնը ըս-
տացան .

Ո Ր Ո Շ Ո Ի Մ Ն Ե Ր

Վառնայարնակ հայերս , շուրջ 400
հոգի , հուշարեւելով եկեղեցւոյ բա-
կին մէջ , հրապարակաւ կարծեաց
փոխանակութիւններ ընելէ վերջ , ա-
ռաջնորդական խնդրոյն նկատմամբ
հետեւեալ որոշումները տուինք :

Ա. Նկատեցինք թէ Պուրկարանու-
յոցս եկեղեցական , կրթական , աղ-
ջային եւ քաղաքական շահերը
կը պահանջեն որ անպատճառ
Եպիսկոպոս-Առաջնորդ մը ունենալ ,
սահմանադրական հիմքու վրայ
ընտրուած ժողովականներով :

Բ. Վառնայարնակ հայերս կրկին
կը հաստատենք այն որոշումը թէ
Առաջնորդարանի ծախուց համար
պատրաստ ենք , 1903 թն մեր հան-

գիստուր խոստումը յարգելով , տա-
րեկան 1400 ֆր. վճարել :

Գ. Նկատելով թէ Պուսոյ Պատրի-
արքարանը թուրք կառավարութեան
ճնշումներուն տակ անկարող է մեզ
զրկել մեր պէտքերուն համապա-
տասխան յատկութիւններով օժտուած
բարձրաստիճան եկեղեցական մը ,
կորչենք դիմել Վեհ. կաթողիկո-
սին եւ իրմէ խնդրել մեր ընտրե-
լի Առաջնորդին վաւերացումը եւ ա-
ռաքումը :

Դ. Խնդրել նաեւ Վեհ. կաթողի-
կոսէն որ իր կողմէ Պատրիարքի զրկէ
մեզ Տէր Եղիշիկի հպ. Ապահունին , ո-
րուն պաշտօնը ըլլայ Պուրկարիւր
առաջնորդական ընտրութիւնը ի գը-
լուսն հանել :

Ե. Առաջնորդական այս կարեւոր
խնդրոյն համար Պուրկարիւր միւս
հայաբնակ քաղաքներու ազգայնոց
եւ թաղականութեանց հետ բանակ-
ցելու եւ հարկ եղած պաշտօնական
եւ անպաշտօն դիմումները ընելու
հօթը անձնաւորութիւններէ բաղ-
կացեալ , որոնք խորհրդակցելով անդ-
ուսա Պատ. թաղ. խորհրդոյ հետ
նախաձեռնութիւն ստանձնեն եւ դի-
մումներ ընեն որոնց որ հարկ է :

Ձ. Յանձնախումբին անգամ ընտրե-
ցինք միաձայնութեամբ

- Արթ Տ. Վահրամ ք. Մըսրէլան
- Տիար Տօք. Թորոսեան
- Սարգիս Գիւրգէսեան
- Յակոբ Թոնպլըզեան
- Փրկիպոս Հալաճեան
- Յակոբ Գուրպէթեան
- Արշամ Բալաճեան

28 Մայիս 1905
Վառնա

ՌՈՒՍԻՈՅ ՅՈՅՍԵՐԸ ԵՒ
ՅՈՒՍԱՆԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

(Պուրկար մեծ օրակերթին խմբագրա-
կանը)

Աստուած իր սիրածը կը պատժէ .
Ռուսները , որ իրենց բոլոր յոյսը Ա-
ն. ր վրայ դրած էին՝ ատոր փոր-
ձը տեսնել իրենց անձին վրայ .
եւ Յոր Երանէլին նման , նոյն ան-
խուով հանդարտութեամբ կրեցին երկ-
նային նախասահմանութեան փոր-
ձութիւնները :

Անոնք շատ բան կը յուսային Բու-
րօթթիւնի ռազմագիտութիւնէն սա-
կայն յուսալար եղան : Նոյնպէս
անոնց յոյսը Բորթ-Արթուրի , Մաքա-
րովի մասին ի դեբեւ ելաւ : Հուսկ
ապա ակնկալութիւններ կեդրոնացու-
ցին Ռոսիականութեան վրայ , բայց այդ
ալ խորտակուեցաւ : Չուշիմայի մօտ :

Այս օրուան օրս ամբողջ Ռուս
ազգը կայծակնահար եղածի պէս է :

Չուշիմայի աղէտէն բոթէն ի վեր
ուր 10,000) ռուս զաւակներ մահուան
եւ 500) հոգի ալ գերութեան մասնու-
եցան , ամբողջ սլաւութիւնը ջախ-
ջախուած եւ յուսակտուր վիճակի
մէջ կը գտնուի :

Ռուս ազգին զոհողութիւնները
իր մեղքերը գերազանցեցին : Պատե-
րը զոր անոր կը զրկէ Աստուած
չափազանց է : Դաւթին մեղքերուն
համար , Աստուած կը պատժէ համայն
ազգը :

Գրիտոնէական խոնարհամտու-
թեամբ՝ ռուս ազգը ընդունեց նոր
ձախորդութեանց գուժը՝ նա չը սըրտ-
մտի , կուրծք ցոյց չտար երկինքին

դէմ եւ չընչեր Յուդիանոս ուրա-
ցողին պէս , «յաղթեցիք , Կոփուկիտոս» :
Ի դերեւ ելած յոյսը նորը կը ծնի .
Հոգ չէ թէ չարիքը կախուած կը
կենայ Ռուսիոյ գլխուն , հաշտու-
թիւն մտածելը վեհերստութեան նը-
շան է . այն ախպիսի պակասու-
թիւն մըն է , որուն համար պիտի
դատուին Շաէօսի . կրիէնպերկ ու
Ռ. խթուքի դորապիտները : Հաշտու-
թիւն բառը այսօր ամէն ժամանա-
կէ տակ կը հնչէ իբր անգութ
հեղուկութիւն մը , այդ կը նշանակէ
ամօթալի ու անպայման անձնաւոր-
ութեան դաշինք 5 միլիարդ պարսա-
խի (թոմարիպախի) , քաղաքական ու
տնտեսական խնամապահութիւն :

Եւ սակայն ի՞նչպէս իրերը այս
վիճակին յանդեցան :

Տանեակ ապրիներէ ի վեր Ռու-
սիան սխալ ճամբու մէջ մտած է ,
նա վառեց իր ուժերը ինքն իրեն
դէմ կռուելով , Սուլթանին հետ
խայտառակ կերպով դաշնակցեցաւ
ու ամօթալի կերպով մեղաւորեց եւ
ղաւ կոտորածին 300,000 Հայերու
ու 100,000 Պուրկարներու էտիրնէի
ու Մակեդոնիոյ նահանգաց մէջ :

Ռուս դիւանագիտութիւնը Վաթի-
րի մէջ դեր կը խաղար իբր անոր
տէրը , իսկ ռուս սահմանապահ
զօրքերը կը գրադէին Ֆիսայիները ըս-
պանելու :

Վերջին ռուս դիւանագետները ի-
րենց Աստուծոյ ընդունած զօրու-
թիւնները զորածեցին ճնշելու հա-
րաւի Սլաւները , զանոց բաժան բա-
ժան ընելու , իբր պատրաստի ա-
պագայ կողոպտու Աստուծոյ հա-
մար , որուն հետ շնորհակցան ամօ-
թալի ու հակաքրիստոնէական դաշ-
նակցութիւն մը կնքել : Անոնք նեն-
գեցին Ձալին , աղբին , քրիստոնէու-
թեան ու Սլաւութեան , որով այսօր
ռուս դիւանագիտութիւնը ամենազը-
լաւոր արգելքը կը ըլլայ Մակեդո-
նական հարցը կարգադրուելուն :
Արգէսզի Ռուսիան փրկուի , պէտք
է նախ իրմէ հեռացնէ այդ պօռ-
տաբոյժները իր ներքին յիշմար-
նելու : Ապա ազգը ինքը մտածէ իր
գլխուն ճարը :

Յոյն առեւ Վերածնալ ու վերա-
նորացեալ Ռուսիայէն աշխարհը պի-
տի կշեայ ապասել յաղթութիւններ
զեղին անտիքրիստոսին վրայ , ար-
տաքին ու ներքին զօրացում , արդա-
րակութիւն ու գիտութեամբ աշխար-
հակալութեան , իսկ աւելի ուշադը-
րութիւն իր ներքին գործերուն :

Ընդարձակ է Ռուսական հողը , բայց
չօշակուած է . . . :

Թող տիեզերքէն հոն լրաւաց ար-
քայութիւնը եւ թող ըլլայ կամքն
Անոր որ կարող է պարտութիւններ
եւտքը յաղթութիւններ տալ :

Ե.

«Վեճերն Ա-ԲՕՇԴԱ»

«ԻՐԱՒԻՒՆԻ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ԼՕՎԵԼ Հայ Գրագրան—Ստացանք
ձեր յետեւալ բաժնեկիւրը : Դրամին
յապագայ պատճառաւ չը զրկուած
թիւերը այս անգամ ամբողջովին
զրկեցինք :

ՊՕՍԹՈՆ Հայ Գրագրան—Նոյնպէս
ստացանք բաժնեկիւրը նախորդ եւ . Ներ-
կայ տաւոյ . կը զրկենք թիւերը :

ԽՈՍՏԱՆԱԼԻՑ ԱՊՐԱՅԻՑ

(Շար. նախորդ. թուէն)

2

Թիւրքը մեզ չ'ոյել ալ գիտէ ա-
ռիթը ներկայացած պահուն . երբ
զինուորական տրոց 41 զրդ. ի բար-
ձրացումը յաղագրուց , անդին ալ
Ռուսաց թիւադրութեամբ մ'ազ դէմ
յարուցուած ծանօթ Կարկուռնան
անխորտի դատը շնորհիւ Յարութիւն
Վեհապետեանի ջանքերուն բեկանեց ,
այսինքն երուսաղէմի մէջ մեր աղ-
գին սեփական կալուածներէն մտ-
մը , մեր ձեռքէն յաղակեցելով Աս-
րիւնեւուն չը տուաւ : Թէեւ այն ա-
տենուայ Դրամ հայ էֆէնդիները եւ
Պուսոյ անկեալ մասուրը մեզ սքան-
չացում կը քարոզէին Վեհ. կաթիւր
Սուլթանին արդարապիտութեանը ()
մասին . բայց յաջորդակի դժբաղդ ի-
րականութիւնները եկան զայն ցրե-
ցին եւ ուժգնօրէն հաստատեցին թէ
բացարձակապէս սուտ եւ կեղծ են Դը-
րան մեզ հանդէպ ցոյց տուած ա-
մեն վերաբերումներն :

Այդ օրերուն մէջ տեղի ունեցած
հետեւեալ տխուր դրուագը հզօրա-
գոյն ապացոյց կրնայ համարուի
մեր խօսածներուն , նման ուրիշ մի-
ջադէպերու :

Ե

Տարածի յայտնի գազան Մուսա
բէկի նախնիները արձագանքել ըս-
կսած էին արդարապէս փառիշտիւն ()
երկրին բոլոր խաւ անկիւնները . փա-
ռիշտիւն զոր էր եւ թէ դժգոհ . գոհ
էր զի այնու որ մի քանի հայ տու-
ներ հրդեհուեցան , հայ մարդը կն-
գաւորայն այրուեցան մնաւ . դժգոհ էր
զի կը լսէր անընդհատ հայերու կող-
մանէ բողբոջ ձայնը Մուսան
պատժելու համար :

Նոյն բնի օր մը , զանազան գաւա-
ռացի հայ երիտասարդներէ բաղկաց-
եալ խումբ մը գնաց կանգնեցաւ Սուլ-
թանի ուրբաթի աղօթքէն վերադառ-
նալու անցքին վրայ , եւ անոնցմէ մին
կառքին տակ նետուելով բողբոջ .
զիւր մը ներկայացուցին : Կարծեմ
նամզ փաշան էր որ արտօնուեցաւ
ընդունիլ բողբոջաբլրը պայմանաւ
որ հայ երիտասարդութեան այդ խմ-
բակը պալատ երթայ , ուր մասնակի
հարցաքննութիւններէ վերջ ազատ
թողուեցան :

Հայ մեծ ծերունին Հայոց Հայրիկը
Պօլիս էր . երբ խումբը ազատ ար-
ձակուեցաւ գնաց հաշիւ տալ իր հօ-
րը , Հայրիկն ալ թէ բարկացաւ եւ
թէ ուրախացաւ : Բարկացաւ զի Պատ-
րիարքարանի հատիկի նախադիւր
մընէր այդ դիմումը . ուրախացաւ տե-
նելով գաւառացի հայ երիտասար-
դութեան զարթումը՝ կեանքի եւ
ինչքի նախաձեռնողութեան ձգտու-
մը . եւ իր սովորական զուարթա-
խօսութեամբն յիշեցուց « Արջուն
հարցուցած են ճիտդ ինչու այդչափ
հաստ է , — եւ իմ գործս իմ ձեռքով
կը տեսնամ » :

Հայրիկի խորհրդով Պօլսոյ մէջ
այդ 1887 թն անդրանիկ ցուցարարնե-
րը ժամանակի մը համար Պօլսէն հե-
ռացան , որոնք յետոյ վերադարձան ու
մասնակցեցան մեծ ու կազմակերպեալ
ցոյցերու . որոնք քարոզուած ու
պատրաստուած էին Արմէնականներու
ջանքերով թէեւ համբաւը ուրիշներ
խլեցին :

Արդարապէս կարմիր փառիշտը
հրամայեց գաւառային փոխառուա-

կան սնունդներուն որ Մուսայի դէմ դատ ունեցող բոլոր հայ գիւղացիներուն ճամբու ծախք տրուին Պօլիս գալու համար . եւ Մուսան ալ ընդ հակողութեամբ Պօլիս բերին :

Մուսային դէմ դաժնագործները շաբան շարան Պօլիս կերթային . եւ թուրքին աղուէս դիւանագիտութեան անուղեակ միամիտ հայերը կոքանչանային փառաշահին արդարասիրութեամբ վրայ . իսկ Զինակիր ընկերութիւնը զառնութեամբ կը հեղնէր . եւ որոշած էր Մուսան իւրան մը մէջ շանսատակ առնել Պօլիս չը մննամ . զմբաղդարար որոշումը մեր գաւառացի ոստիկ հայ աղաներու ականջն կը հասնէ . եւ վերջինները ամէն ճիգ ու ջանք թափելն որոշումը բեկանելու . որով Մուսան ողջ մնալ Պօլիս ժամանեց :

Արժէ մահանալէ չոտ թէ մեր կազմակերպութիւնները տակաւին այդ տարիներու մէջ խիստ թոյլ էին , որուն ի տես շատ կը մորմոքար հաստակաւ Ս. Կէրէկեանը (*) . իւր արտին մեծ ցաւն եղաւ Մուսային ազատ թողութիւնը , նա միշտ կրօնէր «Թիւրքը իւր ուզածը կընէ , մենք ալ գէթ մեր կըցածը ընելու ենք » բայց որո՞ւ հասկցնել . . . :

Ը

Ամէն ինչ կարգին էր , Մուսան եւ իւր զատարաններն Պօլիսն էին : «Գառնի եւ գայլին ջուրս պղտորեցիր » ծանօթ առածին եղանակաւ դատաւարութիւնը սկսաւ , ի ներկայութեան եւրոպական դեսպաններու թարգմաններուն եւ կարեւոր թերթերու թղթակիցներուն . բաւական օրեր տեսնելէ հարցաքննութիւնները եւ ի ներկայութեան բոլոր եւրոպական պոռնիկ դիւանագիտութեան Մուսան անպարտ արձակուեցաւ . ծոցն ու գրպանը օսկիներով եւ նուէրներով ունեցած Մէքէլ ուխտի դրկուեցաւ . իսկ Մուսայի զոհերու միացորդներն ալ իրենց երկրւոյն թիֆ-

(*) Այս անձնուէր յեղափոխականը Դաշնակցականները սպաննեցին . Ծ . Խ .

լիզի սալայատակներուն վրայ թաւալալոր եկան ու անհետացան :

Հիսաթափուեցան բոլոր հայ էֆէնտիները եւ աղաները որոնք պահ մը արքայի մնացած էին փառաշահին արգարսիրութեան մասին . եւ անմըտօրէն կը դատապարտէին հայ յեղափոխութիւնը . հաւատացէք որ եթէ մենք Մուսան սպաննած լինէինք այն մեզի լեւոյ պիտի մնար :

Գաղան փառաշահին ուրախութեամբ չափն ու մահմանը չի կարգի Մուսայի դատաւարութիւնը լաւ փորձաքար մը դարձաւ եւրոպական դիւանագիտութեան ատամները համբիւր . տեսաւ որ եւրոպացին կը լռէ ու կը մարտէ ինչ որ իւր շահուն հետ կապ չունի . ուրեմն «Հայերը անտէր են . ինչ որ ուզեմ կարող եմ ընել » ըսաւ ու գործադրութեան ծրագիրը մշակեց :

Թ

Համբոյ ծրագրոյն զարկ կուտար Բեդերպուրիի զահիճը : 85 ին կողմիսի հայ վարժարանները փակելէն վերջ , 87 ին ալ նոր իւրաքանչիւր կարգիէր կողմիսի հայ մամուլին տաճկահայոց մասին շատ բան գրել . երկու զահիճներու միջեւ միութիւնը կայացած լինցած էր . եւ Բեդերպուրիի զահիճէն քաջալերեալ կարմիր դադանը կազմեց արիւնկալ քիւրտերու վոհմակներէն Էրթուրուզ զօրախմբիւր շուրջը , որոնց նկատմամբ եւրոպական դիւանագիտութիւնը իւր թէ թողք մ'ալ բարձրացուց բայց մոխի ընող ո'վ . կարմիր Սուլթանը առաւ անոնց սուր , հրացան դրոշակ եւ նշան եւ ատոնք եղան զաղան փառաշահին մարմնացումը Հայաստանի մէջ եւ այս պատճառաւ այս գաղաններուն պաշտօն սեպուեցաւ Համբոյի ճեմելագունդ անուանել , որ միշտ հիմայ ալ այնպէս կը կոչուին :

Եւ այդ օրէն Համբոյ իւր ձեռքերը յուսաց նման Պոնտացի Պիղատոսին եւ իւր ձեռքերէն թափուած աղտոտ ջուրը եւրոպական պոռնիկ դիւանագիտութեան երեսին պոկելով ըսաւ « Ես քաւեալ եմ այս անմեղ

մողովորդան արիւնէն . Ռուսթ թիւադրեցին , դուք անապրեք միացիք » :

Հայաբնից քաղաքականութեան պաշտօնական փողը հնչած էր Տաճկաստան եւ ի Ռուսաստան . բայց Հայը չը սարսուռ փողի այդ հրէնչիւնէն , զի իւր քննարկ կրթիւնները սովորած էին , եւ ի տես այս կորիւններուն Հիւսիսի աջը փոքրացաւ եւ վրդուեց :

Գ

ԲԱՅ ՆԱՄԱԿ

Պ. Յ Տարաւնեանի

Իմացանք թէ չորեքշաբթի օր համարձակութիւն տողած էք իրելու ուսուցիչ ազգ. վարժարան ներկայանալ Պ. Լեւոն Եփէօրէն թուղմ արձեռք ձգելուդ ապաւինելով առանց հարկ տեսնելու . Հոգաբարձութեան հաճութիւնը ստանալու , իբր թէ մեր աղագլին վարժարանը Լեւոն Եփէօրէն սեփականութիւնը ըլլար եւ ազգը ու իր ընտրած հոգաբարձուները անշան խաղալիքներ լինէին :

Կիրեայ թէ դուք , պ. Տարաւնեան , մոռցաք ձեր այն անարդաւալել քանակութիւնները , խեղճ եւ արիւնտամ փոքրիկները եւ վերջապէս ձեր այն անուղղաւ ընթացքը , որ հաստատուեցաւ նոյնիսկ Լեւոն Եփէօրի կատարած քննութեամբ եւ որուն պատճառաւ արտաքսուեցաք պաշտօնէ :

Պարոն , կից դուք մոռցաք այն ամէնը , մենք , ծնողներս , չենք մոռցած եւ պատրաստ ենք դատարանի միջոցաւ քեզ յիշեցնել քու յանցանքներդ ու սահմանել տալ պատիժ , եթէ համարձակիս անդամ մըն ալ ոտքդ ներս դնել ազգ. վարժարանէն եւ քեզմով զրադեցնել Հոգաբարձութիւնը ու Պ. Լեւոն Եփէօրը , մանաւանդ այս յերջինը , որ կրնայ բոլոր Պուլկարահայութեան աննպաստ դեր մը խաղալ , որուն պատասխանատուութիւնը անպատասխան քու եւ քեզ թեւադրողին վրայ պիտի ծանրանայ :

Վառնա

ԾՆՈՂՔ ՄԸ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Կովկասի նոր փոխարքայ Կոմս Վարանցով Տաշքովի Տփղիս հասնելուն առթիւ , Վեհ. Կաթողիկոսի կողմէ զրկուած պատգամաւորութիւն մը լաւ ընդունելութիւն գտած է կոմսէն , որ խոստացած է ի մօտոյ անձամբ Էջմիածին երթալով Կաթողիկոսին այցելութիւն մը տալ եւ եկեղեցական ու կրթական ծանօթ խմբագիրներու մասին անձամբ խօսիլ Ն. Ս. Օծուծեան հետ :

—Փոխարքային Բեդերպուրիէ Տփղիս գալու միջոցին , վերջին դէպքերուն պատճառաւ արսորուած հայ եկեղեցականները երկաթուղիի ճամբուն վրայ կոմսին խնդրագրեր ներկայացուցած եւ նպատաւոր խոստումներ ընդունած են :

—Կ'իմանաք թէ այժմ Եգիպտոս գտնուող Տէր Եղնիկ Եպիսկ. Ապահունին գրաւորապէս Վեհ. Կաթողիկոսին դիմելով իրեն համար պաշտօն մը խնդրած է : Եգիպտոսի հայ մամուլը , գրեթէ միաձայնութեամբ ցաւ , կը յայտնէ թէ Դահիւրէի Երեսփոխանական Ժողովը չէ գիտցած օգտուիլ Նորին Սրբազնութեան ներկայութեանէն եւ աննշան վարդապետ մը իրենց առաջնորդ ընտրած է : Եգիպտոսի հայ մամուլը այս միաձայն տրտունջը կը հաստատէ թէ Տ. Եղնիկ Եպիսկ. Ապահունի մեծ համակրութիւն կը վայելէ Եգիպտոսի գիտակից հայ շրջանակներուն մէջ :

(Շարունակելի)

ԱՐՓԻԱՐ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

28

ԿԱՐՄԻՐ ԺԱՍՈՒՅ

(Շար. նախորդ թիւէն)

Ը

—Այս աթոռը ինծի համար չէ , ըսաւ արհամարական չեչուով մը :

Թիւրքերը մոմաւ սկսան : Իրենց համար տարակոյս չկար որ այս հայը տէրութեան դէմ դաւաճան մը նէր . բայց զաւաճանութիւնը ոճիւր մը չէր համարեր , այլ իրաւունք մը , ուստի եւ կը մերժէր ոճրագործներու տիպոր նստիլ :

Երբ նախագահն ուղեց զինքը պատասխանատու ընել ինքնուրոյն վարժարանին ուսուցիչներուն ընթացքին համար , խնամակալ էֆէնտին հէփօրէն հարցուց .

—Ու Մուրատ պէ՛յր :

Կարճատու բայց յստակ լեզուով բացատրեց թէ այդ աղաքանցի իսլամը սուլթանէն սեծ պաշտօններու կոչուելով հանգրծ , այժմ եւրոպայի մէջ տէրութեան դէմ կը դրօշմէր : Միթէ Մուրատ պէյին այս ընթացքին պատասխանատուն իր պիտե՞րը կը բռնուէին :

Եւ ունկնդիրները ըմբռնեցին , որ ամբաստանա-

կալը Մուրատ պէյին պարագան յիշեցնելով , ոչ միայն ինքնարդարացման փաստ մը կը ներկայացնէր , այլեւ զիտիլ տուած կըլլար , որ երկրին վարչական գրութեան դէմ ըմբոստացողները քրիստոնեայ հայերը չէին միայն :

Նախագահն ըմբռնեց թէ այս ամբաստանեալին հետ երկարատեւ դատաւարութիւն մը շատ անպատեհութիւններ առաջ պիտի բերէր . կարճ կապելու խոհմտութիւնը ունեցաւ : Օրինական անհրաժեշտ ձեւակերպութիւններէն յետոյ , դատաւորները խորհրդի սենեակը առանձնացան : Կէս ժամ ետքը վերադարձան : Նախագահը դատարանին միաձայն վճիռը ամբաստանեալին հաղորդեց : Իրեք տարուան բանտարկութիւն :

Թ

Դատաւճիռը հի՛ գլաթթի օր մը տրուեցաւ . իրիկունսն զէմ : Դատապարտեալը յանկարծակիի չէր գար այս ելքին արդէն սպասելու : Զինքը վերադարձուցին Պաղատի , հոնկէ կեդրոնական բանտը փոխադրուի համար : Ետքը օրը այցելուներ եկան : Իր գործը վերջացած ըլլալով , այլեւս «յարարեալութենէ կտրուած» չէր մընար : Եկողները հաստատեցին , թէ զօրաւոր բարեխօսութեանց շնորհիւ շուտով ներման պիտի արժանանար : Եւ արդարեւ , յաջորդ օրն իսկ , Դատական պաշտօնատունը օստիկանութեան կը հաղորդէր «ներուս շնորհող» կայսերական իրաւուն :

Ի Խ Թ Ա Ր

Քեօյլէրտէ միւթէ մէքքին ապօնէլէ-
րիմիզ՝ բանայիր միւնստիպէթի իւլէ
Տօպիլիէ էնմէլէրինտէ՝ կազէթա պօրճ-
լարընը ֆօթօկրաֆ Մ Սիսակիանա
էօնէ մէլէրին ընծա խտէրիզ :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

Թ Ի Ի Ր Ք Ի Ա

Գարատաղ սինօրը իւզէրինտէ
խաւամ Արնապուտար վէ նիլաւ
ասքէրլէր քեօյլէրտէ պաղը խը-
րիսթիանլար գաթլ ու ճէրհ իթ-
միշ օլտըզլարընտան տօլայը՝
Գարատաղ հիւքիւմէթի շէտիտ
պիր նօթա իլէ միւնստիպէթի
ճէզալանմասընը վէ սինօրըն նի-
զաւլը սուրէթտէ մուհաֆազաթը-
նը Պապը Ալիտէն թալէպ իթտի :

—Մաքէթոնիտա պուլընան
կաթուղիլէրին հիւմայէսին տէր-
էօնտէ իթմէք իշին Աւստրիա
տէվլէթի Պապը Ալիտէն պիր
թագըմ իմթիաղլար իսթէ-
միշտի :

—Շէրան վէլիաճտ հազգընա
հայիզ օլան ընչատ էֆէնտի ա
զըր սուրէթտէ խաւթա տըր :
Պուլըն վէֆաթը հայինտէ՝ Ապ-
տիւ Ապիզին մախտուճը Եուսուֆ
Իպլէթտին էֆէնտի շէրան թախ-
թա վարիս գալաճագ տըր :

Տ Ա Խ Ի Լ Ի Է

—Էվլէթի նուպէմիլլէ թաֆ-
սիլ օլընան բասարօրթ մէսէլէ-
սինտէն տօլայը՝ ֆագիր վէ մու-
հաճիլ միլլէթտաղլարընը վի-
զայէսի պապընտա թաղ : Խոր-
հուրդ թարաֆընտան մէրճրինէ
լաղըմ կէլէն միւրաճաթ իտի-
լէճէկի մէսմուրիլլ օլմուշ տըր :

—Տօպրիշ բանայիրի Եարըն
աչըրուպ, առէթի իւզրէ 15 կիւն
տէվլամ իտէճէք տիր :

—Գըլտան պէրու հիւքմ իպէն
ախզուրթա քէստաղլընտան վէ
գըրիզատան տօլայը՝ սօն հաթթա-
լարտա պաղը թաթիլի թէէ-
տիաթ վուգու պուլմագտա վէ
պաղը բէրէքէնտէճի տիւքեան-
լարը գաբանմագտա տըրլար :

—Սիլիսդրէ վէ ճիվար գա
զալարընտա միւթէմէքքին միլ-
լէթտաղլարընը՝ Տէր Սարգիս
քհն վասիթասը իլէ՝ Սիլիսդրէ
մէքթէպինէ իանէ կէօնտէրմիշ
օլմալարընտան տօլայը, Հոգաբար
ճուլիւն թարաֆընտան ալէնէն
թէշէքիւրաթ պէյան օլընմաղը
պիզտէն ընծա օլընմըշ տըր :

Ր Ո Ւ Ս Ի Ա

Ձար պիր իւքաղլէ Կալկասիա
իշին զապթիէ նէզարէթի թէշ-
քիլ օլընմաղընը էմր իթտի :
—Հիւքիւմէթին մէննի խիւաֆը-

նա օլարագ՝ պէլէտիյէ ընչիւլէ-
րինին վէ Ձէմսթվօ մուրախա-
լարընըն մէճլիսի ումուճիսի Մա-
յիս 24 տէ Մօսկուտա թէճէմ-
միւ օլընմըշ տըր : Իշպու մէճ-
լիստէ՝ Պալթիկ տօնանմաղընըն
մաճլընտան սօնրա նէ՝ թէտպիր-
լէր էլէ ալընմագ լաղըմ կէլէ-
ճէկինէ տայիր միւլէքէրէլէր օ-
լընմըշ տըր :

—Պիր նէվ Մէպուսան Մէճ-
լիսի թէէսիս իթմէք իշին
Մ. Պալիկինին թանդիմ իթտիկի
գանուլն ճէտվէլի թէտգըզ օլըն-
մագտա տըր : Պու ճէտվէլ մու-
ճէպինճէ՝ քեօյլիւլէր վէ սէր-
մայէտարան թարաֆլարընտան
3 սէնէ միւտտէթլէ մէպուսլար
ինթիլապ օլընմագ, պիր
նէվ Բարլըման շէքիլիտէ. ֆա-
գաթ նաղըրլար Եալընըզ Ձարա
մէսուլ օլաճագլար ըմըշ :

—Իսթէրսպուրկտան Թաւնըն
մուլպիրինին պիւտիւրտիկի իւզ-
րէ, հէյէթի վիւքէլա միւսալէհա
հուսուլա կէթիւրէպիւմէք իշին
զիյատէսի իլէ զայրէթ իթմէք-
տէ օլուպ, Եաղըն կիւնտէ մուլա-
ֆագ օլաճագլարը իւմիտ օլը-
նըր ըմըշ :

Մ Ո Ւ Հ Ա Ր Է Պ Է

Մուհարէպէ մէյտանընտան է-
հէմմիլլէթի Եէնի հալաթիլէր
Եօգ տըր : Պու կիւն ճաբօնը-
լար գաթիլէն տէնիլլէ հիւքմ
իտէյօրլար : պու սէպէպլէ Մա-
նիլայա գաչըլը, օլան բուս հարպ
վաթօրլարը թէսլիմի սիլահ իթ-
տիլէր :

Մանչուրիտա ճաբօն օրտու-
սընըն հարէքէթի պաղլամըշ օլ-
մաղլէ, մէնէլալ Լինէվիշ շիմտի-
լիք Սիպէրիայա գատար կէրի
շէքիլմէք թէտպիրինտէ կէօրիւ-
նիյօր :

Վլատիվօստօքըն պահրէն մու-
հասէրէսի պաղլամըշ տըր : Բուս
ատալարըն տախի իշաղընա թօ-
քիօտան էմր վէրիլմիշ տիր :

—Միւսալէհա իշին Ամբրիկա
Բէյիսի Մ Բօզվէլթ չալըշմագ-
տա տըր : Ճաբօն էլլիսի «սուլհ
թէքիլթի Բուսիտտան կէլմէտիք-
ճէ պիզտէն ճէվապ պէքլէմէյին»
տէմիշ տիր :

Թարաֆէյն էան հարպ թէտ
պիրլէրինէ տէվամ իտէյօրլար :

Կ Ի Ր Ի Տ

Կիրիտին Եուսանիտան իլէ
պիրլէշմէք մէսէլէսի թէքրար
թէէթիլ օլընտը, Համի տէվ-
լէթլէր Կիրիտիլէրին պու ա-
ղուսնա մուխալիֆ պուլընտը-
լար Եուսանիտան տախի տէվ-
լէթլէրին գարարը իւզրէ՝ Կիրիտ-
իլէրին թարաֆընը թուլթամա-
մատը :

Խանեատա պու տէֆա թէճէմ-

միւ օլընան Մէպուսան մէճլիսի
Եուսանիտան իլէ պիրլէշմէք
արզուսը պէյան իթտի իտէտէ,
շիմտիլիք ըսեանա գալգըշանլա-
րըն թէքրի սիլահ իթմէլէրի ի-
շին տալլէթնամէլէր նէշր իթ-
տի. զիրա տէվլէթլէր ըսեանը
գալվէթի ասքէրիլէ իլէ գաթիլէն
մէնն ու թէսքին իթմէք գա-
րարընտա պուլընտըզլարընտան
ատայը թէճլիքտէ կէօրմիւլլէր
տիր :

Շիմտի ասըլարըն սօն ճէվապը
պէքլէնիլիյօր : Պիլմէյիլլ քի
պուլար Եէմիլլէրինի պօզաճագ
լա՞ր մը :

Յ Ր Ա Ն Ս Ա

Խարիճիէ նաղըրը Մ. Տէլգասէ
խաթիֆասընը վէրտի : Ինսանի-
յէթլէրլէրիլիքտէն զիյատէ մէն-
ֆաթլէրէթսթիլիլէ իտարէի մա-
լահաթ իտէն վէ Հանթիօտան
սօնրա Ֆրանսանըն «ալիճէնապ»
իւնվանընը լէքէտար իտէն պու
նաղըր՝ Էրմէնիտան գըրիլընա-
րըն մէննի իշին սէպալթսըզ
պուլընտըզ հալտէ՝ Լօրէնտօ վէ
Թիւպէնի մաթլուպաթընըն
թահիլտաղլընը իշին Միտիլի
ատաղընը իշաղա գալգըշմըշ օլ-
տըզընտան տօլայը տէֆաթլէ
միլլէթ թարաֆընտան մու-
լաքէ օլընմըշ վէ հէր նաղըրա
Եաղասընը գուրթարմըշ ըտը ի-
սէտէ, պու տէֆա Մարօք մէսէ-
լէսինտէն տօլայը թէքրի մէսէք
իթմէկէ մէճպուր օլտու : Մ. Տէլ-
գասէնին Մարօքը Ֆրանսանըն
թէէսիլի ալթընա ալմագ բօ-
լիթիգասը իմէրաթօր Վիլհէլ-
մին թանճէրէ սէյահաթը իլէ
մուլաֆաթիլլէթսիլ գալտը վէ Ֆը-
րանսալարըն թէէսիլի գըրը-
լուպ, թէքլիլլէրի Մարօք Սուլ-
թանընտան ընտտ օլընտը : Պու
սէպէպտէն տօլայը մէպուսլար վէ
կաղէթալար Տէլգասէի մուլաթէք
իթտիլէր վէ օլ տէրէճէ իլէրի
կիթտիլէր քիլ մէճլիսի մէպու-
սանտա Մ. Տէլգասէնի Եիւքիւնէ
Մ. Ժօրէս « շէքիլ էվլինէ կիլթ »
պաղըրտը :

Վիւքէլա ընչիսի վէ տիկէր նա-
ղըրլար տախի հէյէթի վիւքէ-
լայը գըրիզատան գուրթարմագ
իշին մէսուլիլլէթի Եալընըզ խա-
րաղտըլար : շու հալտէ Մ. Տէլ-
գասէ իսթիֆա իթմէքտէն մա-
տա չարէ պուլաւալուպ, թէքրի
մէսլէք իթմէկէ մէճպուր օլտու :

Շիմտիլիք Խարիճիէ իշին
նիւնգաթէթիլի վիւքէլա ըն-
չիսի տէրէօնտէ իտէճէք տիր :

—Մարօք Սուլթանը Ֆրանսա
նըն թէքլիլլէրինէ մուլալիլ օ-
լարագ, պիւթիւն պէօյիկ տէվ-
լէթլէրին ընչինի ալուպ օնա
կէօրէ իսլահաթ իճրա իթմէք
իշին էճնէպի էլլիլէրի մէճլիսի
տալլէթ իթտի :

Մարօք Սուլթանը Ֆրանսա
նըն թէքլիլլէրինէ մուլալիլ օ-
լարագ, պիւթիւն պէօյիկ տէվ-
լէթլէրին ընչինի ալուպ օնա
կէօրէ իսլահաթ իճրա իթմէք
իշին էճնէպի էլլիլէրի մէճլիսի
տալլէթ իթտի :

Մարօք Սուլթանը Ֆրանսա
նըն թէքլիլլէրինէ մուլալիլ օ-
լարագ, պիւթիւն պէօյիկ տէվ-
լէթլէրին ընչինի ալուպ օնա
կէօրէ իսլահաթ իճրա իթմէք
իշին էճնէպի էլլիլէրի մէճլիսի
տալլէթ իթտի :

Մարօք Սուլթանը Ֆրանսա
նըն թէքլիլլէրինէ մուլալիլ օ-
լարագ, պիւթիւն պէօյիկ տէվ-
լէթլէրին ընչինի ալուպ օնա
կէօրէ իսլահաթ իճրա իթմէք
իշին էճնէպի էլլիլէրի մէճլիսի
տալլէթ իթտի :

Ս Ե Ր Պ Ի Ա

Սապըզ վիւքէլա ընչիսի Մ.
Բասիլ վէ շիմտիլիք տալիլլէ նա-
ղըրը Մ. Նիքօլիլ Պէլլարտըն
թէաթրօ ճատտէսինտէ Եէքտի-
կէրինէ թէստաթիլլէ շէտիտէն
միւնտէլէ իթտիքտէն սօնրա՝
տալիլլէ նաղըրը պատտօնը իլէ
Բասիլին պաղընա վուրուր, պու
շէմսիլլէսի իլէ քէնտիսիլի մու-
հաֆազա իթմէկէ չալընըր Իքէն՝
Նիքօլիլ անըն պօզաղընտան
թուլթուպ Եէրէ վուրուր վէ թէ-
րէլէր : Էթրաֆտան Եէթիլլէնը
բէք զօրլէ Մ. Բասիլի գուրթարմը-
լար վէ սէրսէմլէնմիշ հալտէ խա-
նէսինէ նաղլ իտէրլէր :

Մ. Բասիլ պու ընչալլէթ իւզէ-
րինէ ըլիթիգա իշլէրինտէն էլ
շէքէճէք իմիշ :

Նիքօլիլ տախի տալիլլէ նաղը-
րը օլտըրը հալտէ իճրա իթտիլի
շու պարպարլըգտան ուլթանա-
րազ իսթիֆասընը վէրմիշ տիր :

Իշար օլընտըրըն պինտէն,
Մ. Բասիլ Մ. Նիքօլիլին պիր
բէք կէնճ գըլ իլէ իլտիվաճընա
մանի օլմաթը պու ընչալլէթ սէ-
պէպիլլէթ վէրմիշ :

Մ Ի Ի Թ Է Ն Է Վ Ի Է

Մըրըր Խաթիլ Սթանպուլտան
Վիլհէնայա կիտուպ իմէրաթօր-
տան թալթիլլէ գապուլ օլընմըշ
վէ Գարատաղ Բրէնի տախի
Վիլհէնայա պուլընմալլէ հէր ի-
քիտինէ իգրամէն սէրալտա զի-
յաֆէթ քէշիտէ օլընմըշ վէ պա-
տէլէր նուշ իտիլլիշ տըր :

—Սլման վէլիահտընըն իլտի-
վաճը Մէքլէնպէրի տիւլէսի իլէ՝
սալը կիւնիւ իճրա օլընմըշ տըր :
Ֆէլի Բրէնս Ֆէրտինանտ վէ սա-
յիր հիւքիւմտարլար թարաֆըն-
տան հէյէթի մախտուլէր վէ
պիւթիւն սէֆիլլէր հաղըր պու-
լընմըշլար տըր :

ՏԻՔԻԾ ՍԱՔԻՆԱԼԱՐ

ԱԼԵԱՍ ՎԷ ՈՒՃՈՒՉ

Գատընլարա, գօնտուրաճըրլար վէ
թէքլիլլէրէ մախտու Էնվաի տիքիշ
մաքինալարը վաճառ վէ Բրօվաթիս մա-
նիֆաթօրա մաղազալարըմըգտա մէվ-
ճուտ օլուպ, ֆիսմճա պաղալարըն-
տան 100 տէ 30 նօգսան սաթմագտա
օլտըրմըզ կիպի, միւլթիլլէրիլլէր տու-
հուլէթ օլմագ իշին՝ հաթթատա 2-3
ֆրանկ էտէմէք շարթը իլէ վէրէսիլլէ
տախի վէրմէքտէրիլլ :

Սաթմագըմըզ մաքինալար գաղաէն
սագաթլանըրլար իսէ մայէթիլլիլլէ
պուլընան մահիլ մաքինիլլէ Մ. Յուվ-
հանէն Շիրինան կիտուպ մէճանէն
թամիր իտէր վէ աճէմիլլէրէ էօյլէտիր
Քէզա Լակի մաքինալար սաթլըն ա-
լըր վէ Սրաթա իտէրիլլ :

Վէրմէքտէ օլտըրմըզ շու սուհու-
լէթլէրտէն պիլ իսթիֆատէ ալիա վէ
ուճուզ պիրլը մաքինա սահիլի օլ-
մագ սըզու իտէրիլլէր էլ հէր ճիլլէթ
խօշնուտ պըրազաճաղըմըզ վատ էյ-
լէրիլլ :

ՄԻՔԷՅԷԼ Ս. ԳԱՊԱՍԱՅԵԱՆ
(Չիլէքի օղլու)
Պալաթըլար Ն. 233

Одговорникъ А. Курбетиянъ
печатица П. Глушковъ и С-но — Варна